

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 39. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: torsdag den 11. maj 2017
Tidspunkt: kl. 7.30
Sted: vær. 2-133

Til stede: Kenneth Kristensen Berth (DF), fungerende formand, Jan E. Jørgensen (V), Eva Kjer Hansen (V), Peter Hummelgaard Thomsen (S), Johanne Schmidt Nielsen (EL), Søren Søndergaard (EL), Rasmus Nordqvist (ALT), Josephine Fock (ALT) og Holger K. Nielsen (SF).

Desuden deltog: minister for udviklingssamarbejde Ulla Tørnæs, forsvarsminister Claus Hjort Frederiksen, justitsminister Søren Pape Poulsen og udlændinge- og integrationsminister Inger Støjberg.

Kenneth Kristensen Berth fungerede som formand under hele mødet.

Punkt 1. Rådsmøde nr. 3540 (udenrigsanliggender - udvikling) den 19. maj 2017

Ministeren for udviklingssamarbejde ville forelægge tre punkter om udvikling den 19., og på vegne af udenrigsministeren ville hun forelægge punktet om indledning af forhandlinger om tilpasning af protokoller til associeringsaftalen mellem EU og Marokko. Man forventede, at det ville blive vedtaget på et snarligt rådsmøde.

1. Humanitære kriser

– Politisk drøftelse

Rådsmøde 3540 – bilag 1 (samlenotat side 2)

Ministeren for udviklingssamarbejde: Jeg er meget tilfreds med, at humanitære kriser for første gang er sat på dagsordenen for rådsmødet for udvikling. Der vil være en drøftelse af den kritiske fødevarer-situation i det nordøstlige Nigeria, på Afrikas Horn – dvs. Etiopien, Somalia og Sydsudan – og i Yemen. Derudover kan drøftelsen også berøre den fortsat meget alvorlige humanitære krise i og omkring Syrien.

Fra dansk side har vi allerede afsat samlet 570 mio. kr. og dermed en stor del af de humanitære midler for 2017 til at kunne hjælpe i disse kriser. Det er mange penge, og det kan vi være stolte af, men det er også nødvendigt for at undgå en humanitær katastrofe. Behovene er desværre enorme med op mod 20 millioner mennesker i risiko for hungersnød inden for det næste halve år, og i Sydsudan er der allerede erklæret hungersnød. Det er der endnu ikke i de andre lande, og det kan vi måske forebygge ved at skride tidligt til handling.

Selv om konflikt er et gennemgående træk i disse kriser, handler det bl.a. også om dårlig regeringsførelse, fattigdom, underudvikling og klimaforandringer. De bagvedliggende årsager må også adresseres, og modstandskraften i de berørte befolkninger må styrkes. Det kan kun ske ved at koble den akutte humanitære hjælp med den langsigtede udviklingsindsats, hvilket er omdrejningspunktet i regeringens nye udviklingspolitiske og humanitære strategi, som blev støttet bredt i Folketinget.

Drøftelsen flugter derfor meget fint med at fremme danske prioriteter om bedre sammenhæng mellem humanitær hjælp og langsigtet udviklingssamarbejde og en mere effektiv indsats fra det internationale samfunds side. Derfor er jeg også meget glad for, at rådsmødet vil vedtage rådskonklusioner om operationalisering af sammenhængen mellem humanitære og udviklingsindsatser.

2. Et fornyet partnerskab med landene i Afrika, Vestindien og Stillehavet

– *Politisk drøftelse*

JOIN (2016) 0052

Rådsmøde 3540 – bilag 1 (samlenotat side 4)

EUU alm. del (16) – bilag 302 (udvalgsmødereferat side 314, senest behandlet i EUU 25/11-16)

Ministeren for udviklingssamarbejde: Sagen har været forelagt flere gange og senest forud for rådsmødet i november 2016. Siden har der været drøftelser i arbejdsgrupperegi af forskellige aspekter af det fremtidige samarbejde efter 2020, uden at der dog er draget egentlige konklusioner i forhold til det fremtidige format for samarbejdet.

Der tegner sig blandt medlemslandene et billede af to modsatrettede positioner: dem, der i lighed med Danmark ønsker at benytte anledningen til at undersøge mulighederne for omfattende forandringer, og dem, der stort set ønsker at opretholde status quo. Uenigheden drejer sig især om strukturen for et fremtidigt samarbejde – juridisk eller ikkejuridisk bindende aftale – og endelig geografisk anvendelsesområde.

Fokus på det kommende rådsmøde forventes at være en drøftelse af de nævnte uenigheder. Ifølge det oplyste vil Kommissionen bruge drøftelsen som input til at formulere et første udkast til forhandlingsmandat.

Regeringen vil arbejde for, at det klart signaleres, at EU fortsat ønsker at være engageret i et tæt samarbejde med ikke alene AVS-landene, men med alle partnerlande. Regeringen vil endvidere arbejde for, at forhandlingerne bliver udnyttet til at finde de bedste måder at samarbejde på om vigtige udfordringer som migration, menneskerettigheder, demokrati og god regeringsførelse.

Det indebærer også en sondering af, om samarbejdet i stedet for en juridisk bindende aftale mere givtigt vil kunne videreføres som regionale og bilaterale partnerskaber inden for rammerne af den nuværende EU-traktat, som det er tilfældet med landene uden for AVS-kredsen.

Det er derudover vigtigt, at det fremtidige samarbejde forankres i et bredt partnerskab med alle interesserede lande om gennemførelsen af den nye konsensus, EU's globale strategi og 2030-dagsordenen. Dette skal ske i et partnerskab, der matcher de enkelte landes udviklingsniveau og afspejler de interesser, partnerlandene og EU har til fælles.

Regeringen vil i samarbejde med især de ligesindede lande bestræbe sig på, at disse ideer og holdninger afspejles i EU's endelige forhandlingsmandat, der forventes præsenteret senere på året.

3. Revision af den europæisk konsensus om udvikling

– Vedtagelse af erklæring

KOM (2016) 0740

Rådsmøde 3540 – bilag 1 (sammenotat side 9)

EUU alm. del (16) – bilag 302 (udvalgsmødereferat side 317,

senest behandlet i EUU 25/11-16)

Ministeren for udviklingssamarbejde: Denne sag har også været forelagt flere gange og senest forud for rådsmødet i november 2016. Siden har der været intensive forhandlinger om EU's nye udviklingspolitiske konsensus i rådsregi og med Europa-Parlamentet og Kommissionen. På rådsmødet ventes ministrene at godkende teksten i form af en fælles erklæring mellem Europa-Parlamentet, Rådet, medlemsstaterne og Kommissionen, der efterfølgende vil blive underskrevet og lanceret under de europæiske udviklingsdage i starten af juni i år.

Den europæiske konsensus om udvikling svarer til EU's udviklingspolitiske strategi. Hovedformålet med at revidere den nu er at integrere verdensmålene og 2030-dagsordenen i det europæiske udviklingssamarbejde. Det har samtidig været en prioritet at sikre en tæt kobling til EU's globale strategi for på den måde at understrege, at udvikling er en del af den bredere udenrigspolitik. Herudover har politikkommissionens for udvikling og målsætningerne om effektivitet en fremtrædende plads i den nye konsensus.

Regeringen er tilfreds med resultatet af forhandlingerne, der bærer præg af klare danske fingeraftryk. Det gælder især ligestilling og kvinders og pigers rettigheder inklusive seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder. Det er som bekendt et område med delte og i stigende grad skærpede holdninger, også i EU. Det har derfor været en dansk topprioritet, at EU som minimum fastholder ambitionsniveauet, og det er indfriet i teksten.

Det er ligeledes positivt, at EU og medlemslandene vil styrke arbejdet med at involvere unge i udviklingssamarbejdet, herunder gennem konkrete indsatser for at fremme unges økonomiske og demokratiske muligheder.

Som allerede nævnt har regeringen desuden arbejdet for, at EU styrker den operative kobling mellem humanitære indsatser og langsigtede udviklingsaktiviteter som en nødvendig del af svaret på langvarige kriser.

Jeg vil også fremhæve migration og udvikling, hvor EU og medlemslandene er enige om at styrke tiltag for at imødegå de grundlæggende årsager og fremme bedre håndtering af migration sammen med partnerlande. Regeringen har lagt vægt på en noget for noget-tilgang i forhold til samarbejdet om irregulær migration, herunder tilbagesendelse. Det er positivt, at EU's nye udviklingspolitiske strategi i lighed med konklusionerne fra Det Europæiske Råd slår fast, at alle relevante instrumenter og politikker skal anvendes som løftestang, herunder udvikling og handel.

Regeringen er endvidere tilfreds med, at EU og medlemslandene med den nye strategi slår fast, at tyngden af EU's finansielle bistand skal gå til de fattigste, skrøbelige og konflikt-ramte lande og situationer – især i Afrika.

Regeringen har arbejdet for et klart signal om, at EU og medlemslandene står ved de fælles forpligtelser om at levere 0,7 pct. af BNI i udviklingsbistand inden 2030 og heraf 0,15-0,20 pct. til de mindst udviklede lande. Det er positivt, at tallene for 2016 viser, at det overordnet set går i den rigtige retning – selv om der ikke er sket fremskridt i forhold til de mindst udviklede lande. Regeringen vil fortsat i både EU, FN og andre fora arbejde for, at andre velstående lande som Danmark lever op til FN's målsætning.

Til sidst vil jeg kort nævne, at der i forbindelse med rådsmødet også vil være en frokost med FN-vicegeneralsekretær Amina Mohammed om opfølgning på verdensmålene og FN's bidrag til dem. Der vil herudover være en fælles middagsdrøftelse med ministre fra Rådet for Retlige og Indre Anliggender, hvor EU's håndtering af migrationsdagsordenen skal drøftes.

Rasmus Nordqvist gjorde opmærksom på udtalelsen fra Europa-Parlamentet om ikke at bruge udviklingsmidler til grænsekontrol. Hvordan ville forhandlingerne ende?

Ministeren for udviklingssamarbejde svarede, at det fremgik af den europæiske konsensus, at alle instrumenter kunne bringes i brug. Også Valettatopmødet pegede på, at man i forbindelse med migration skulle kunne bruge alle udenrigspolitiske instrumenter, herunder udviklingsbistand. Parlamentets tilkendegivelser på området stemte ikke fuldt ud overens med Rasmus Nordqvists ønske. I konsensusen holdt man fast i, at noget for noget selvfølgelig også kunne spille en rolle.

Rasmus Nordqvist spurgte, hvor meget vægt der blev lagt på den reelle udviklingspolitik. Det var bekymrende at se, hvordan man arbejdede med grænsekontrol som udviklingsmekanisme. Det havde både udenrigsministeren og integrationsministeren talt om i udvalget.

Ministeren for udviklingssamarbejde svarede, at der var et fælles ønske om en noget for noget-tilgang. Det var også et vigtigt element i den danske strategi. Det hørte til under at gøre brug af alle politiske instrumenter, og det var også et element i udkastet til EU's konsensus for udvikling, at der var formulering om tilbagetagelse og migration.

Rasmus Nordqvist ville gerne vide, hvor stor vægt der blev lagt på grænsekontrol. Hvor langt ville man gå for at imødekomme Europa-Parlamentet?

Ministeren for udviklingssamarbejde svarede, at konsensusen ikke vægtede, hvor meget der skulle bruges til grænsekontrol. Indsatsen ville primært handle om de bagvedliggende årsager til migration, og om, hvad man kunne gøre for at imødekomme disse årsager. Man var i en situation, hvor en række lande ikke ønskede at tage imod afviste asylansøgere, og EU-landene var enige om, at man skulle have mulighed for at bruge forskellige

redskaber i værktøjskassen som f.eks. visumpolitik, handelspolitik og også udviklingspolitik - nøjagtigt som beskrevet i den nye humanitære udviklingsstrategi, som Alternativet også havde været med til at udarbejde og havde godkendt.

Rasmus Nordqvist påpegede, at ministeren blev ved med at tale om hjemtagelse, men han gerne ville høre om grænsekontrol, som der var gået penge fra EU's udviklingsbudgetter til. Var det en del af den udenrigspolitiske strategi? Det var ikke nødvendigt at minde ham om, hvilke aftaler Alternativet havde lavet. Var det virkelig udviklingen at bruge udviklingsmidler til grænsekontrol? Hvad kaldte man det, når man skulle hjælpe lande med at kontrollere deres grænser? Statsopbygning? Det var afgørende at vide, hvor vægtningen lå.

Ministeren for udviklingssamarbejde bekræftede, at grænsekontrol stod nævnt på en liste i konsensusen. Det var ikke det vigtigste for udviklingsministrene, og skulle det komme dertil, at der skulle fokus på grænsekontrol, ville det indebære aktiviteter, som skulle være omfattet af OCED's DAC-indberetninger, altså det blev kategoriseret som udviklingsbistandsaktiviteter. Ministeren kunne ikke umiddelbart se for sig, hvilke aktiviteter det kunne være, men det var muligt, at der fandtes noget i relation til grænser mellem afrikanske lande.

4. EU's engagement med civilsamfundsorganisationer i eksterne relationer

– *Rådskonklusioner*

Rådsmøde 3540 – bilag 1 (samlenotat side 13)

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

5. Rådskonklusioner om operationalisering af koblingen mellem humanitær hjælp og udviklingsindsatser

– *Rådskonklusioner*

Rådsmøde 3540 – bilag 1 (samlenotat side 15)

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

6. Indledning af forhandlinger om tilpasning af protokoller til associeringsaftalen mellem EU og Marokko

– Rådsbeslutning

Rådsmøde 3540 – bilag 2 (supplerende samlenotat)

Ministeren for udviklingssamarbejde: Afslutningsvis vil jeg gerne på vegne af udenrigsministeren forelægge et punkt til orientering. Punktet omhandler vedtagelse af et forhandlingsdirektiv, som bemyndiger Kommissionen til at indlede forhandlinger om tilpasning af protokoller til associeringsaftalen mellem EU og Marokko. Det sker som følge af EU-Domstolens afgørelse af den 21. december 2016, hvoraf det fremgår, at associeringsaftalen og landbrugsaftalen mellem EU og Marokko ikke omfatter Vestsahara. Formålet med forhandlingerne er at sikre, at produkter fra Vestsahara også fremadrettet vil nyde toldpræferencer, som det de facto har været praksis før dommen.

Regeringen har under drøftelserne af forhandlingsdirektivet lagt vægt på, at Kommissionen sikrer, at den aftale, der kommer ud af forhandlingerne, er i overensstemmelse med dommen. Vi har desuden lagt vægt på, at EU's relationer med Marokko bevares. Forhandlingerne og resultatet skal gerne understøtte FN's bestræbelser på at finde en løsning på Vestsaharakonflikten og må ikke præjudicere denne proces.

Der er blandt EU's medlemsstater bred opbakning til indledning af forhandlingerne på baggrund af forhandlingsdirektivet.

Søren Søndergaard fandt det imponerende, at regeringen ville arbejde for et godt forhold til besættelsesmagten i Marokko. EU havde lavet en aftale med det marokkanske diktatur om at stjæle ressourcerne i det besatte Vestsahara. Det gav bl.a. spanske trawlere ret til at fiske løb i farvandet ud for Vestsahara. Domstolen havde så afgjort, at situationen var uacceptabel og havde henvist til fem punkter: 1. Vestsahara er ikke Marokko 2. En aftale mellem EU og Marokko kan ikke omfatte Vestsahara 3. Hvis der bliver lavet en aftale, skal Vestsahara agere som en selvstændig tredjepart 4. En aftale, der omfatter Vestsahara, skal godkendes af befolkningen i Vestsahara og 5. Repræsentanterne for Vestsaharas befolkning er Polisario, der er internationalt anerkendt som sådan. Kunne ministeren bekræfte disse punkter? Man havde været nødsaget til at træde ud af aftalen på grund af dommen, men nu ville man lave et juridisk grundlag for at give handelspræferencer for produkter fra Vestsahara. Havde man forhandlet med Polisario? Var det godkendt? Eller ignorerede man dommen og lavede en aftale med vennerne i diktaturet Marokko, vel vidende at der ville gå lang tid, før der kom en ny dom?

Rasmus Nordqvist havde under gennemlæsningen af samlenotatet troet, at der måtte være tale om en skrivefejl, for teksten gik jo imod dommen og imod den holdning til Vestsahara, som man havde diskuteret i Folketinget. Hvorfor havde det ikke fået alle alarmklokker til at ringe i Udenrigsministeriet? Og hvordan kunne det være kompatibelt med FN's bestræbelser at ville indlemme Vestsahara i Marokko i forhold til handelsaftalen? Det var accepteret af alle, at der var en konflikt angående Vestsahara.

Rasmus Nordqvist tilføjede, at det var en skam, at udenrigsministeren ikke var til stede for at give en forklaring, men en afklaring skulle udvalget have.

Ministeren for udviklingssamarbejde sagde, at det havde været mest hensigtsmæssigt, hvis udenrigsministeren selv havde været til stede, men da man forventede, at sagen ville komme på et snarligt rådsmøde, havde hun valgt kort at redegøre for sagen. Hun opfordrede til, at udvalget fulgte op på sagen over for udenrigsministeren. I forelæggelsen havde hun sagt, at det var vigtigt for Danmark at efterleve dommen, og hun kunne ikke forstå, at man sagde, at det ikke var tilfældet. Danmark ville også understrege, at situationen skulle være forenelig med FN-processen om Vestsahara.

Søren Søndergaard påpegede, at regeringen tidligere havde sagt, at aftalen skulle være i overensstemmelse med folkeretten og respektere FN-sporet. Man lavede efterfølgende en aftale, som Danmark tilsluttede sig uden at have rejst kritik af den. Den aftale betød, at man brød med alle principperne. Han bad igen ministeren bekræfte punkterne i dommen. Hvis de var korrekte, hvorfor var de så ikke at finde i samlenotatet? Hvis ministeren ikke kunne besvare spørgsmålet, måtte udvalget få udenrigsministeren over.

Rasmus Nordqvist sagde, at det var umuligt både at leve op til dommen og sikre handelspræference for produkter fra Vestsahara. Teksten i samlenotatet gik imod en vedtagelse fra Folketinget. Hvis udviklingsministeren ikke kunne give en fyldestgørende forklaring, måtte udenrigsministeren komme i udvalget, inden sagen skulle diskuteres på et rådsmøde, da det gik imod en vedtagelse i Folketinget.

Ministeren for udviklingssamarbejde sagde, at hun ikke var ekspert i Vestsahara, men betragtede handelssamarbejdet som et gode – også for lokalbefolkningen i et land som Vestsahara. Om dommens indhold sagde ministeren, at det var korrekt, at Vestsahara ikke var Marokko, at aftalen ikke kunne omfatte Vestsahara, at Vestsahara skulle være part i en ny aftale, og at befolkningen skulle gives deres samtykke. Hvis Søren Søndergaards spørgsmål i øvrigt skulle tolkes, som om det kun var Polisario, der havde mulighed for at komme til orde, så var svaret nej. Det var ikke fastlagt på forhånd, og Kommission var på baggrund af forhandlingsdirektivet bemyndiget til at forhandle på EU's vegne. Danmark lagde vægt på at sikre, at en kommende aftale er i overensstemmelse med Domstolens afgørelse. Rådets Juridiske Tjeneste vurderede, at forhandlingsdirektivet var robust på det punkt. Var det ikke tilfredsstillende svar, måtte udvalget drøfte det yderligere med udenrigsministeren.

Den fungerende formand sagde, at sekretariatet ville prøve at få udenrigsministeren i udvalget inden rådsmødet den 19. maj.

Søren Søndergaard syntes, det var en absurd sag. Han var glad for, at ministeren anerkendte de fire af punkterne, men hvordan kunne man have et punkt om forhandlinger om tilpasning af protokollen om associeringsaftalen mellem EU og Marokko? Hvor kom Marokko ind; hvorfor var Vestsahara ikke nævnt der? Han forstod ikke, at regeringen kunne

drømme om at give sit ja til Kommissionen uden at udspecificere dommens klare betingelser. Var Polisario i øvrigt ikke internationalt anerkendt som repræsentant for Vestsaharas folk? Det burde ikke være sådan, at EU-Kommissionen kunne vælge, hvem den ville samarbejde med i besatte lande – og for den sags skyld heller ikke i ubesatte lande.

Rasmus Nordqvist var enig i, at det var absurd, at regeringen kunne anerkende en dom, der går på, at Vestsahara ikke er en del af Marokko, og at EU så ville forhandle med Marokko om en frihandelsaftale for Vestsahara. Han syntes i øvrigt ikke, at det havde noget med sagen at gøre, at regeringen lagde vægt på at bevare EU-relationerne til Marokko.

Ministeren for udviklingssamarbejde opfordrede udvalget til at stille yderligere spørgsmål til ressortministeren. Hun havde redegjort for, at sagen muligvis ville komme på det næste rådsmøde, og det var hendes ærinde. Selve den politiske diskussion måtte udvalget tage med udenrigsministeren. Hun bekræftede over for Søren Søndergaard, at Polisario var anerkendt i FN-sammenhæng, og at Vestsahara skulle give samtykke til en aftale.

Den fungerende formand sagde, at når ministeren blev sendt til møde i udvalget var det at forvente, at hun kunne svare på spørgsmål til de sager, som ministeren forelagde.

Søren Søndergaard ville gerne have udenrigsministeren i udvalget. Han kunne ikke drømme om at kritisere regeringen for, at Kommissionen fik den idé at stille det vanvittige forslag. Det var heller ikke regeringens skyld, at teksten alene i sin overskrift var i uoverensstemmelse med EU-dommen. Han købte altså forklaringen om, at man bare havde ekspederet noget videre fra EU-Kommissionen. Derimod var det kritisk, at alle røde lamper ikke blinkede i Udenrigsministeriet, og at man ikke gjorde det klart, at Vestsahara skulle godkende aftalen og være en del af forhandlingerne som tredjepart. Man måtte også skrive, hvem fra Vestsahara der skulle godkende det. Var det dem, som Marokko havde indsat, eller dem, som FN havde anerkendt? Søren Søndergaard forventede, at der ville komme et nyt samlenotat, og at næste gang sagen blev diskuteret med udenrigsministeren, ville der være en helt anderledes og klar holdning, der som minimum var i overensstemmelse med den enstemmige vedtagelse i Folketinget.

Den fungerende formand tilføjede, at der ikke var garanti for, at det var muligt at få udenrigsministeren i udvalget før den 19. maj.

Søren Søndergaard spurgte, om regeringen havde et flertal af partier bag sig, når den lagde op til en så epokegørende linje. Ellers måtte man indkalde til møde i Udenrigspolitisk Nævn for at få det afklaret, om der var flertal. Han ville også gerne have justitsministeren i samråd, for det var også en juridisk sag, der handlede om overtrædelse af en dom.

Peter Hummelgaard Thomsen tilsluttede sig ønsket om, at udenrigsministeren kom i udvalget inden den 19. maj for at diskutere sagen, og at dommen fra december 2016 skulle respekteres.

Den fungerende formand spurgte, om det var eneste gang, udvalget kom til at høre om sagen, eller om der skulle tages mandat på et tidspunkt.

Ministeren for udviklingssamarbejde sagde, at hele pointen netop var, at dommen skulle efterleves. Punktet var til orientering, og der var ikke lagt op til mandatindhentelse, og det var ministerens klare opfattelse, at hendes orientering lå inden for rammerne af vedtagelserne for området. Det var ikke ukendt for hverken Rasmus Nordqvist eller Søren Søndergaard, at Vestsahara var et omtvistet og folkeretligt uafklaret område. Uanset hvad var der interesse i at opretholde samhandel med også den del af Afrika.

Rasmus Nordqvist var med på, at området var omdiskuteret, og at der var FN-bestræbelser. Diskussionen var jo, hvordan man kunne indlemme Vestsahara i en handelsaftale uden at gå imod de bestræbelser og blande sig i tvisten om det folkeretlige i forhold til Vestsahara. Det hele stod i regeringens generelle holdning, men det pegede i øst og vest. Han havde ikke brug for ministerens belæring om, hvordan situationen var i Vestsahara.

Søren Søndergaard sagde, at det var meningsløst at sige, at man ville respektere dommen uden samtidig at sige, at man ville forhandle med repræsentanter for Vestsahara og hvilke. Dommen slog jo netop fast, at Vestsahara var tredjepart og kun kunne indgå i aftalen, når det var autoriserede repræsentanter for Vestsaharas folk, der var med til at indgå aftalen. Han havde selv været i Vestsahara, hvor han var blevet konstant overvåget af det marokkanske politi, og hvor de folk, han havde talt med, blev banket både før og efter hans møde med dem. Hvis man mente, at den handel, der foregik med Vestsahara gennem EU's associeringsaftale, var til gavn for Vestsaharas folk, var der noget, man havde misforstået. Det var hele pointen. Når de spanske fiskere fik lov til at fiske i Vestsaharas farvand, gjorde de en masse fiskere fra Vestsahara arbejdsløse. Kystfiskeriet forsvandt, landsbyer lukkede ned, og det marokkanske kongedømme fik det flere hundrede millioner store beløb. Han ville foreslå, at ministeren kontaktede den marokkanske regering for at få en inspektionstur til Vestsahara. Han kunne hjælpe med at sammensætte et program. Han var sikker på, at ministeren derefter ville være enig i, at aftalen ikke var til gavn for befolkningen i Vestsahara.

Ministeren for udviklingssamarbejde gentog, at spørgsmålet skulle tages op med udenrigsministeren. Hendes tidligere bemærkninger skulle i øvrigt ikke tolkes som belæring, men som en bekræftelse på det, der var blevet sagt af både Rasmus Nordqvist og Søren Søndergaard. Der var tale om en ny aftale, og den aftale skulle der gives samtykke til. Det var altså ikke tale om en indlemmelse, som det kunne fremgå.

Rasmus Nordqvist synes, det var irriterende at få påskrevet, at der var tale om en ny aftale, når der stod tilpasning af protokoller som overskrift.

Søren Søndergaard spurgte, hvordan en så vigtig oplysning, som at Vestsahara ville blive involveret som tredjepart, og at aftalen skulle godkendes af autoriserede repræsentanter for Vestsahara i henhold til EU-dommen og FN's retningslinjer, ikke stod nævnt i samløbet.

Ministeren for udviklingssamarbejde sagde, at hele pointen var, at man skulle efterleve EU-dommen, og at man påbegyndte forhandlinger for netop at efterleve dommen. Regeringen havde sagt, at det var vigtigt at opretholde et godt forhold til Marokko, og at det var vigtigt, at det var foreneligt med FN-processen. Det var de danske synspunkter, der meget gerne skulle fremgå af samlenotatet.

Søren Søndergaard bad ministeren om at overbringe et ønske til Udenrigsministeriet om at skrive et nyt samlenotat, hvori man fremlagde den danske position. Det skulle fremgå klart, at der ikke kunne være forhandlinger med Marokko om noget, der handler om Vestsahara, uden at repræsentanter fra Vestsahara er til stede, og at der ikke kan indgås en aftale, uden at de får mulighed for at forholde sig til den.

Ministeren for udviklingssamarbejde sagde, at det stod i dommen, at der skulle gives samtykke fra Vestsaharas befolkning. Når Søren Søndergaard sagde, at Vestsaharas befolkning kun udgjordes af Polisario, var svaret nej.

Søren Søndergaard spurgte, om ministeren helt seriøst prøvede at åbne op for, at de marokkanske marionetter skulle være repræsentanter for Vestsaharas folk. Var det anerkendt i FN?

Ministeren for udviklingssamarbejde ville holde sig til det, der stod i dommen. Den danske holdning var, at dommen skulle efterleves, og det fremgik også af samlenotatet. Derudover var det vigtigt, at det var foreneligt med FN-processen, og at man opretholdt forholdet til Marokko.

Søren Søndergaard bad igen ministeren opfordre udenrigsministeren til at lave et nyt samlenotat.

Ministeren for udviklingssamarbejde ville lade beskeden gå videre til udenrigsministeren, der måtte forholde sig til det eksisterende samlenotat og behovet for eventuelt at sende en tilføjelse til det.

Udvalget besluttede efterfølgende at sende udenrigsministeren et samrådsspørgsmål med henblik på samråd.

7. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

8. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

39. Europaudvalgsmøde 11/5 2017

Mødet blev afbrudt kl. 8.26 og genoptaget kl. 12.20

2. Rådsmøde nr. 3538 (udenrigsanliggender - forsvar) den 18. maj 2017

EUU alm. del (16) – bilag 635 (kommenteret dagsorden)

Forsvarsministeren: På rådsmødet skal forsvarsministrene gøre status over de sikkerheds- og forsvarspolitiske initiativer, som Det Europæiske Råd tilsluttede sig i december sidste år.

Fællesnævneren for initiativerne er, at de har til formål at styrke synligheden, effektiviteten og det operative virke af EU's sikkerheds- og forsvarspolitiske samarbejde.

Der er ingen tvivl om, at EU's sikkerheds- og forsvarspolitiske samarbejde vil stå højt på EU's dagsorden det kommende år. Som jeg også gav udtryk for ved min sidste forelæggelse for udvalget i marts, støtter regeringen ambitionen om at styrke EU's evne til at imødekomme Europas sikkerhedsudfordringer.

Det gør vi af flere årsager. Jeg vil fremhæve to årsager, der giver særlig god mening i et forsvarspolitisk perspektiv.

For det første kan EU gøre nogle ting på den sikkerheds- og forsvarspolitiske bane, som ikke nødvendigvis er NATO's ekspertise.

For det andet er NATO i disse år travlt beskæftiget med at varetage sin kerneopgave, som er Europas sikkerhed. Dermed har NATO i mindre grad haft mulighed for at engagere sig i andre opgaver såsom at forebygge og stabilisere kriser i Europas nærområder. Netop forebyggelse og stabilisering af kriser er EU rigtig god til.

I sidste måned var jeg med EU's forsvarsministre i Valletta, hvor vi bl.a. drøftede EU's operative engagement i Libyen og i Middelhavet. EU kan med sit miks af civile og militære instrumenter skræddersy en indsats, der både støtter den skrøbelige libyske overgangsregering og det politiske forhandlingsspor og samtidig skaber det nødvendige værn mod terror og illegal migration mod Europa.

Derfor giver det i dansk optik god mening at støtte udviklingen EU's særlige kompetencer på det sikkerheds- og forsvarspolitiske område. Det vil også understøtte NATO.

Det er klart, at selv om regeringen støtter denne ambition, sætter forsvarsforbeholdet som bekendt – og desværre - grænser for vores deltagelse.

1. Sikkerheds- og forsvarspolitisk implementering af EU's globale strategi

– Politisk drøftelse

Rådsmøde 3538 – bilag 1 (samlenotat side 2)

EUU alm. del (16) – bilag 205 (udvalgsmødereferat side 203, behandlet i

EUU 4/11-16)

Forsvarsministeren: Med disse indledende betragtninger vil jeg nu forelægge rådsmødets første dagsordenspunkt, der omhandler den sikkerheds- og forsvarspolitiske implementering af EU's globale strategi.

Det er forventningen, at der til rådsmødet skal vedtages rådskonklusioner, som hilser arbejdet med at udmønte de enkelte initiativer velkommen.

For så vidt angår de forsvarsmæssige initiativer, drejer det sig bl.a. om oprettelsen af den nye militære planlægningsenhed i Den Fælles Udenrigstjeneste, som Rådet godkendte den 6. marts, indførslen af gennemgange af medlemslandenes forsvarskapaciteter, Kommissionens forslag om en europæisk forsvarsfond og Den Fælles Udenrigstjenestes oplæg til, hvordan man kan styrke anvendelsen af EU's kampgrupper.

Jeg forventer, at mødets drøftelser vil have særligt fokus på traktatens mulighed for permanent struktureret samarbejde – også kaldet Permanent Structured Cooperation (PESCO)

PESCO vil give de mest ambitiøse medlemslande mulighed for at indgå i et intensiveret samarbejde på forsvarsområdet. Som det ser ud lige nu, vil det først og fremmest være om udviklingen af udvalgte forsvarskapaciteter.

PESCO vil derfor kunne skabe fremdrift i medlemslandenes forsvarssamarbejde. Der er imidlertid tale om en frivillig ordning, og der vil være konkrete adgangskrav og forpligtigelser forbundet med PESCO samarbejdet. Derfor vil det ikke nødvendigvis være alle medlemslande, der deltager. Dermed åbnes der også op for muligheden for, at nogle medlemslande går videre og længere på forsvarsområdet end andre. Det betyder, at der blandt nogle medlemslande er en vis bekymring i forhold til PESCO-samarbejdet, som må forventes drøftet – men nok ikke løst – på rådsmødet.

Det er for tidligt at sige, hvor vi ender i forhold til PESCO, men under alle omstændigheder kan Danmark ikke deltage i PESCO på grund af forsvarsforbeholdet.

Rådskonklusionerne ventes også at omhandle de civile aspekter af den sikkerheds- og forsvarspolitiske opfølgning på EU's globale strategi, som blev forelagt af udenrigsministeren for udvalget den 5. maj. De vil som bekendt blive drøftet af udenrigsministrene den 15. maj.

2. EU-NATO-samarbejde

– Status

Rådsmøde 3538 – bilag 1 (samlenotat side 6)

EUU alm. del (16) – bilag 209 (udvalgsmødereferat side 235,
senest behandlet i EUU 11/11-16)

Forsvarsministeren: Endeligt forventes rådskonklusionerne at hilse implementeringen af EU-NATO-fælleserklæringen velkommen. EU-NATO-samarbejdet er et selvstændigt dagsordenspunkt for rådsmødet.

Det er min forventning, at vi i forbindelse med rådsmødets andet dagsordenspunkt vil gøre status over implementeringen af fælleserklæringen, som EU og NATO gav sammen i Warszawa tilbage i juli 2016.

I erklæringen blev der som bekendt udpeget en række områder, hvor EU-NATO-samarbejdet med fordel kunne styrkes. Det gjaldt bl.a. områder som cyber, det maritime, kapacitetsopbygning og øvelser.

Med udgangspunkt i erklæringen er der efterfølgende blevet identificeret i alt 42 konkrete forslag, som blev politisk godkendt i både EU og NATO i december. Til juni vil udenrigsrepræsentant Mogherini og NATO's generalsekretær, Jens Stoltenberg, sammen afrapportere om fremdriften i de enkelte indsatsspor.

Det er mit generelle indtryk, at samarbejdet mellem de to organisationer går godt. På det uformelle EU-forsvarsministermøde på Malta fremgik det af indlægget fra både NATO's generalsekretær og udenrigsrepræsentant Mogherini, at man oplever konkrete fremskridt på de enkelte samarbejdsområder som eksempelvis NATO's operation Sea Guardians støtte til EU's operation Sophia i Middelhavet. De gav også udtryk for, at samarbejde er blevet normen snarere end undtagelsen.

Fra regeringens side ser vi store fordele i videreudviklingen af EU-NATO-samarbejdet. En endnu bedre koordination af de to organisationers forskellige indsatser er vigtig for at forbedre sikkerheden for Europas borgere.

Fra dansk side vil vi som vanligt lægge vægt på, at EU-NATO-samarbejdet såvel som udviklingen af EU's sikkerheds- og forsvarspolitiske samarbejde skal ske uden unødvendig duplikation af NATO.

Søren Søndergaard spurgte, hvad regeringen mente med, at der ikke skulle ske en duplikation af NATO, når den samtidig accepterede opbygningen af en EU-militærgren for at varetage Europas sikkerhedspolitiske interesser. Det hang jo ikke sammen, for det kunne ikke gennemføres uden amerikansk støtte. Den militærgren ville kun kunne operere, hvis den dupliserede f.eks. luftbroer og efterretningssystemer, men det krævede, at amerikanerne stillede NATO-udstyr til rådighed. Det betød, at der bare ville være tale om en filial af NATO.

Forsvarsministeren svarede, at Danmarks grundlæggende sikkerhedspolitik varetages igennem NATO-medlemskabet, men at man måtte erkende, at EU kan nogle ting, som NATO ikke kan. EU er f.eks. god til stabiliseringsindsatser, til at genopbygge samfund, træne politienheder i lokalområder. Det samarbejde var operation Sophia et godt eksempel på. Man havde ikke fat i den gamle diskussion om en EU-hær, men talte om, at EU har nogle kompetencer, som ikke hører under NATO's kerneopgaver. Regeringen mente, at det var fornuftigt at bruge EU til de opgaver.

Jan E. Jørgensen havde deltaget i et debatmøde, hvor en repræsentant fra Folkebevægelsen mod EU påstod, at opbygningen af en fælles EU-hær var på plads. Kunne ministeren afvise, at der ikke var noget på tegnebrættet, der så meget som mindede om en fælles EU-hær?

Forsvarsministeren bekræftede, at det ikke havde noget på sig.

3. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

4. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 3. Rådsmøde nr. 3539 (retlige og indre anliggender) den 18. maj 2017

Justitsministeren sagde, at der den 18. maj 2017 skulle være et kort halvdagsrådsmøde om retlige og indre anliggender i Bruxelles. Der var kun en sag på dagsordenen, der vedrørte hans område. Udvalget havde fået tilsendt et kort samlenotat.

1. Rådets konklusioner om fastsættelsen af EU's prioriteter for bekæmpelsen af grov og organiseret kriminalitet i perioden 2018-2021

– Vedtagelse

Rådsmøde 3539 – bilag 1 (samlenotat side 1)

Justitsministeren: Jeg nævner sagen til orientering, idet der er tale om et ikkelovgivningsmæssigt tiltag, der alene er på dagsordenen for rådsmødet med henblik på en formel vedtagelse af konklusionsteksten.

Der er allerede opnået enighed om konklusionerne i Den Stående Komité for det Operationelle Samarbejde om den Indre Sikkerhed, og det maltesiske formandskab har derfor oplyst, at der ikke forventes nogen egentlig drøftelse af konklusionerne på selve rådsmødet.

Rådet etablerede tilbage i 2010 en flerårig politikcyklus for bekæmpelse af organiseret og grov international kriminalitet. Efterfølgende har Rådet den 6.-7. juni 2013 vedtaget en ny politikcyklus for perioden 2014-2017.

Formålet med politikcyklussen er at tackle grov og organiseret kriminalitet i EU på en sammenhængende, tværfaglig og metodisk måde.

En politikcyklus varer 4 år og skal i denne periode understøtte koordineringen og samarbejdet mellem medlemsstaterne, EU-institutionerne og EU's agenturer, herunder Europol, Eurojust og Frontex. Politikcyklussen skal herudover understøtte koordineringen og samarbejdet mellem EU og partnertredjelande med henblik på en fælles indsats for at bekæmpe udvalgte kriminalitetsprioriteter, der berører EU.

Hver politikcyklus består af fire faser. I den første fase kortlægger Europol kriminalitetstruslerne i EU i den såkaldte SOCTA-rapport. I SOCTA-rapporten giver Europol en analyse af de nuværende og fremtidige trusler fra grov og organiseret kriminalitet i EU, og Europol giver også anbefalinger til mulige kriminalitetsprioriteter for den kommende politikcyklus.

I den anden fase fastsætter Rådet prioriteterne for den kommende politikcyklus. Det er netop denne anden fase, som skal vedtages på rådsmødet den 18. maj, for så vidt angår den kommende politikcyklus for perioden 2018-2021. Efter rådsmødet vil medlemslandene i samarbejde med EU-institutionerne og EU-agenturerne udarbejde en flerårig strategisk plan for hver prioritet. I den strategiske plan fastsættes de mål, der skal søges opnået i

løbet af cyklussen. Herefter følger den tredje fase, hvor de flerårige strategiske planer gennemføres. Gennemførelsen sker ved hjælp af årlige operationelle handleplaner for hver prioritet. Endelig afsluttes politikcyklussen med den sidste og fjerde fase, hvor der foretages en uafhængig evaluering af den pågældende politikcyklus.

På baggrund af Europols SOCTA-rapport fra 2017 lægges der i rådskonklusionerne op til at vedtage ti kriminalitetsprioriteter for bekæmpelsen af grov og organiseret kriminalitet i perioden 2018-2021.

Gennem vedtagelsen af disse kriminalitetsprioriteter fastholdes og videreføres en række af de kriminalitetsprioriteter, som indgår i den nuværende politikcyklus. Det drejer sig bl.a. om væsentlige prioriteter som bekæmpelse af organiseret ulovlig indvandring, bekæmpelse af it-kriminalitet, herunder børneporno og bekæmpelse af organiseret ulovlig handel med skydevåben.

Samtidig foreslås det – bl.a. på baggrund af Europols seneste trusselvurdering og for at imødegå de vigtigste aktuelle kriminalitetstrusler – at fastsætte nye prioriteter, herunder om bekæmpelse af miljøkriminalitet og bekæmpelse af økonomisk kriminalitet og hvidvask.

Fra dansk side støtter vi arbejdet med EU's politikcyklus, og Danmark deltager allerede i dag i arbejdet med flere af de kriminalitetsprioriteter, der videreføres fra den nuværende politikcyklus til den kommende.

Regeringen kan derfor også tilslutte sig de foreslåede kriminalitetsprioriteter for bekæmpelse af grov og organiseret kriminalitet i perioden 2018-2021.

Søren Søndergaard spurgte, om det var rigtigt forstået, at det var Rådet, der traf beslutninger om prioriteterne inden for kriminalitetsbekæmpelse. Efterfølgende var det de forskellige agenturer, der skulle udføre det. Og når det gjaldt Rådet, var det ikke omfattet af det danske retsforbehold?

Justitsministeren bekræftede, at det var Rådet, og at det ikke var omfattet af retsforbeholdet.

Søren Søndergaard forstod i det tilfælde ikke præmisserne bag diskussionen om dansk Europol-deltagelsen. Argumentet var, at Danmark ikke længere kunne være med til at diskutere prioriteringerne i bekæmpelsen af kriminalitet, da Danmark ville være sat uden for indflydelse. Nu vidste man, at Danmark deltog fuldt ud i samarbejdet, kunne fremlægge synspunkter på møder, og at prioriteringerne oveni købet blev vedtaget af Rådet på et område, hvor Danmark ikke alene havde taleret, men også fuld stemmeret, fordi det ikke var omfattet af det danske retsforbehold.

Kunne ministeren bekræfte, at det ville være usandsynligt, at Europol ikke var forpligtet af de prioriteringer, som var fastsat ved dansk deltagelse?

Justitsministeren sagde, at det var Rådets prioriteter, og at Europol via sit management-bord arbejdede med andre ting, som også Danmark var en del af. Han prøvede ikke at sige, at der var et problem, men bare, at man besluttede sig for nogle kriminalitetsbekæmpelsesområder, og at der så også var Europols prioriteter.

Søren Søndergaard var glad for, at de var enige om, at Danmark havde alle muligheder for at påvirke de overordnede prioriteter – også for Europols arbejde. Regeringen måtte gå dynamisk ind i arbejdet. Beslutninger, som Danmark var med til at træffe, kunne ikke ændres bagefter – der kunne måske besluttes noget i tillæg, men man kunne ikke sige, at man ikke ville rette sig efter noget, som Rådet havde besluttet. Meget af den skræmmekampagne, der blev ført frem i forbindelse med den danske folkeafstemning, var altså heller ikke på det punkt korrekt.

Justitsministeren bekræftede, at Rådet traf beslutninger, og at man arbejdede ud fra dem.

2. Effektiv anvendelse af principperne om ansvarsfordeling og solidaritet

– Politisk drøftelse

Rådsmøde 3539 – bilag 2 (sammenotat)

EUU alm. del (16) – bilag 593 (Den Europæiske Revisionsrets særberetning om EU's reaktion på flygtningekrisen: hotspottilgangen)

Udlændinge- og integrationsministeren: På rådsmødet den 18. maj er der for mit vedkommende kun et enkelt punkt på dagsordenen. Punktet dækker over de spørgsmål, som vi uformelt har drøftet i Rådet i forbindelse med Kommissionens forslag til reform af Dublinsystemet, som blev fremsat i maj sidste år. Med andre ord drejer det sig om, hvordan medlemsstater kan udvise ansvarlighed og solidaritet i forbindelse med håndtering af migrations- og flygtningekriser.

Der er lagt op til en statusorientering fra formandskabet, men det er også forventningen, at der vil blive en drøftelse blandt os ministre. Ud over dette ene punkt på dagsordenen vil der være en middagsdrøftelse blandt ministrene for migrationsområdet og udviklingsområdet. Det vender jeg kort tilbage til.

Hvad angår punktet om ansvarsfordeling og solidaritet, ønsker formandskabet at gøre status. Det er min forventning, at statusorienteringen og den efterfølgende drøftelse vil have fokus på, om der kan skabes enighed i Rådet om udformningen af en omfordelingsmekanisme. Jeg forventer også, at drøftelsen vil dreje sig om andre og mere effektive måder at udvise ansvarlighed og solidaritet på.

I forhold til en omfordelingsmekanisme er det min forventning, at drøftelsen vil dreje sig om

- en omfordelingsmekanismes permanente karakter,
- kriterierne for aktivering af en sådan mekanisme,
- hvorvidt en omfordelingsmekanisme skal aktiveres automatisk eller ved rådsbeslutning, og
- hvorvidt og i hvilket omfang andre bidrag kan træde i stedet for omfordeling.

Det er jo ingen hemmelighed, at der har været – og fortsat er – betydelig uenighed blandt landene om obligatorisk omfordeling. Uenigheden går navnlig på, om omfordeling skal være obligatorisk eller frivillig, og om aktivering af mekanismen kræver en politisk beslutning. Den diskussionen går også på, om omfordeling overhovedet er en effektiv måde at håndtere migrations- og flygtningestrømme på.

Hvis nogen skulle være i tvivl, mener jeg ikke, at obligatorisk omfordeling er vejen frem for EU. Det har jeg sagt ad flere omgange. Regeringen arbejder målrettet for, at solidaritet og ansvarsfordeling mellem medlemsstaterne skal kunne udmøntes på andre og mere effektive måder end gennem obligatorisk omfordeling af asylansøgere.

Det er helt centralt, at de måder, vi udviser solidaritet på, bidrager til at forebygge og modvirke tilstrømningen til EU og forhindre, at nye migrationsstrømme opstår. Fokus bør være på forebyggelse frem for på symptombehandling.

Regeringen arbejder samtidig lige så målrettet for, at Danmark kan forblive en del af Dublinsamarbejdet.

Det er et vigtigt og nyttigt samarbejde for Danmark, men regeringen ønsker ikke at blive omfattet af en obligatorisk omfordelingsmekanisme.

Til middagen vil jeg sammen med udviklingsministeren deltage i en uformel drøftelse af EU's eksterne dimension på migrationsområdet. Jeg forventer, at vi sammen med vores kolleger vil gøre status over de tiltag, som EU og medlemslandene har iværksat for at få bedre styr på migrationsstrømmene.

Jeg regner med, at vi bl.a. vil tale om, hvordan vi som medlemslande bidrager bedst muligt til at forbedre samarbejdet om udsendelse, og hvordan vi håndterer irregulær migration langs migrationsruterne mod EU, herunder hvilke redskaber, vi fra EU og medlemslandenes side skal gøre brug af, så tredjelandene i højere grad engagerer sig og leverer resultater, når det handler om at modvirke irregulær migration og tilbagetagelse af egne statsborgere.

Rasmus Nordqvist ville have gerne uddybet, hvordan man kunne sikre en effektiv måde at udvise solidaritet mellem landene på, når mennesker med asylbehov kom til Europa, så det ikke blev et ankomstland som Italien, der skulle tage sig af det hele.

Holger K. Nielsen kendte godt regeringens holdning, men det gjorde den ikke mere holdbar. Alle kunne vel være enige om, at forebyggelse og hjælp til nærområderne skulle intensiveres, at ulandsbistanden skulle øges, og at man skulle forsøge at bremse tilstrømningen ved de ydre grænser. Man kunne dog konstatere, at der ville blive ved med at være et migrationspres på Europa, så man var nødt til i fællesskab at forholde sig til migrationsspørgsmålet og til, hvordan man kunne finde en solidarisk løsning. Kunne ministeren give et overblik over forhandlingssituationen? Hvem støttede Kommissionens forslag? Han var med på, at nogle østeuropæiske lande var meget negative, og at det også gjaldt Danmark, men kunne ministeren give et overblik? Talte man om alternative muligheder for fordeling? En ting var en tvangsfordeling, men man kunne også forestille sig en økonomisk pisk og gulerods-model, hvor de lande, der ikke ønskede at modtage flygtninge, måtte betale sig fra det. Kunne den danske regering ikke spille mere konstruktivt og fantasifuldt ud?

Den fungerende formand spurgte, om ministeren mente, at der ville ske fremskridt og komme noget konkret ud af diskussionen om gensidig ansvarlighed og solidaritet. Han nævnte, at den tyske kansler havde mødtes med den egyptiske leder al-Sisi. Vidste ministeren, hvad der var kommet ud af det møde?

Udlændinge- og integrationsministeren svarede Rasmus Nordqvist, at man fokuserede på hjælp til nærområderne, opgøret med menneskehandel, hjælp til EU's frontlinjestater, at få gang i udsendelserne og kapacitetsopbygge EASO, Frontex etc. På den ene side var der migranterne, der ikke havde ret til at være her, og så var der dem, der var forfulgte og skulle have asyl. Helt grundlæggende handlede det om at flytte fokus fra symptombehandling til at se mere på, hvordan man kunne stoppe tilstrømningen, og på dem, der skulle ind via fordøren og ikke bagdøren. Der var igangværende diskussion om, hvordan man kunne opbygge sikre lejre i usikre områder.

Ministeren var enig med Holger K. Nielsen i, at migrationsstrømningen ikke ville stoppe uden videre. Vi lever i en globaliseret verden, og man kunne man ikke fortænke folk i at forsøge skabe sig et bedre liv i Europa. Det var meget få afrikanere, der fik flygtningestatus, og fra nogle lande var det stort set ingen, der opnåede asyl. Man kunne kun stoppe tilstrømningen ved at få styr på Europas ydre grænser. Det betød, at man var nødt til at arbejde mindst ligeså intenst, som der blev nu, på at få opbygget lejre i lande uden for Europa. Ministeren måtte ikke nævne landenes forhandlingspositioner, men det var korrekt, at der var en betydelig skepsis i Østeuropa. Hun bekræftede, at det var til debat at indføre en ordning, hvor man som land kunne købe sig fra det, hvis man ikke ville modtage flygtninge.

Til Kenneth Kristensen Berth sagde ministeren, at der ikke ville blive truffet nogle afgørende og konkrete beslutninger på mødet. Opbygning af lejre steder uden for Europa var ikke noget, som landene bare blev enige om, men regeringen spillede aktivt ind i processen. Ministeren ville svare skriftligt på det skriftlige spørgsmål om Merkels møde, som Kenneth Kristensen Berth havde sendt til hende før udvalgsmødet.

Den fungerende formand påpegede, at ministeren havde mulighed for at lukke mødet, hvis hun ville dele følsomme oplysninger med udvalget.

Peter Hummelgaard Thomsen spurgte, om det danske forbehold ikke helt naturligt medførte, at Danmark ikke skulle være en del af obligatorisk omfordelingsmekanisme. Spørgsmålet var så, om Danmark efterfølgende frivilligt skulle melde sig ind i den. Han mente, at det var en underdrivelse, når ministeren og Holger K. Nielsen sagde, at presset ville fortsætte. Han var nemlig overbevist om, at der i mange årtier fremover ville være et konstant højt pres af mennesker, der kan få flygtningestatus og i særdeleshed dem, der ikke kan. I Afrika ville man inden for de kommende 15 til 18 år fordoble indbyggertallet fra 1 milliard mennesker til 2, og i løbet af de næste 35-40 år ville man tredoble det i forhold til i dag. I weekenden havde han på vegne af udvalget besøgt et flygtningehotspot, hvor langt de fleste var blevet samlet op i Middelhavet og kom fra det vestlige Afrika eller fra lande i Centralafrika. De havde ikke flygtningestatus, men de havde alligevel forsøgt lykken, fordi den infrastruktur, som menneskesmuglerne stod for, gjorde det muligt. Det var i virkeligheden det modsatte en af humanistisk tilgang. Derfor var han stor tilhænger af ideen om at etablere modtagecentre syd for Middelhavet. Forudsatte det så ikke også, at man havde en form for omfordelingsmekanisme? Og var det ikke uklogt af Danmark at modarbejde de

meget tidlige bestræbelser på at få det, hvis man lagde til grund, at den langsigtede løsning var modtagecentre tættere på de områder, hvor migranterne kom fra?

Johanne Schmidt-Nielsen syntes ikke, at der var klare argumenter imod omfordelingen i Europa. Hvorfor var det en dårlig idé at fordele opgaven? Og hvad var fordøren? Ministeren sagde, at det var at foretrække, at flygtninge kom ind i Europa ad fordøren, så man undgik, at de bevægede sig ud på den meget farefulde færd på Middelhavet, men hvor var fordøren til Europa som asylansøger?

Rasmus Nordqvist syntes, at grupperne blev blandet sammen, når ministeren talte om tilbagesendelse – han prøvede at skille dem med asylbehov ud. Man kunne godt kalde det symptombehandling, og det bedste var, hvis man kunne stoppe krige og personforfølgelser, så der ikke var behov for beskyttelse. Men hvilke effektive måder ud over omfordeling var der at vise solidaritet på, når det handlede om mennesker med behov for beskyttelse, så det ikke blev det første land – altså tidligere Grækenland og nu i højere grad Italien – der skulle håndtere problemet?

Holger K. Nielsen var optaget af forhandlingssituationen og foreslog, at mødet blev lukket, så ministeren kunne fortælle om den. Hvis man skulle have modtagecentre, mente han ikke, det var en god idé, at det var et enkelt land, der etablerede dem. Så blev det en magnet for alle, der kom. Man var nødt til at have nogle fælleseuropæiske løsninger på det og i forlængelse af det også en fælles politik. Der var mangel på konsistens i regeringens tilgang, når den sagde, at man gerne ville have modtagecentre, for det forudsatte jo, at der var europæiske løsninger, så man fik en fordeling derefter.

Udlændinge- og integrationsministeren sagde, at omfordeling handlede om dem, der kom og skulle have asylbehandling, hvor genbosætning derimod havde med kvoteflygtningebegrebet at gøre, ifølge hvilket hvert land skulle modtage nogle flygtninge. Forslaget handlede om omfordeling: At man fik en andel af de mennesker, der ville søge asyl, og efterfølgende måtte sørge for asylbehandlingen. Hvis omfordelingen ikke blev del af Dublinforordningen, men blev vedtaget i en separat retsakt, ville den være omfattet af det danske retsforbehold. Ministeren så helst, at man i EU opgav tanken om en obligatorisk omfordeling. Det var nødvendigt for Danmark stadig at være en del af Dublinforordningen, men man ønskede ikke at være bundet af en obligatorisk omfordeling. Asylpolitikken skulle fortsat fastlægges i Danmark – ikke i Bruxelles.

Til Johanne Schmidt-Nielsen sagde ministeren, at ulempen ved omfordeling var, at det havde vist sig ikke at virke. 160.000 mennesker skulle fordeles, men kun de 16.000 var fordelt indtil videre. Situationen var ude af kontrol, så folk væltede ind ad alle døre til Europa, og regeringen så gerne, at der var styr på de ydre grænser, så de mennesker, der ankom til Europa, kom ind ad fordøren: Man skulle have styr på hvem og på hvor mange. Over for Rasmus Nordqvist påpegede ministeren, at de havde haft diskussionen tidligere, og at de var grundlæggende uenige. Hun ønskede at bremse tilstrømningen til Europa ved at få styr på de ydre grænser. Derfor mente hun, at man skulle gøre brug af andre tiltag

end en obligatorisk omfordeling. Det var f.eks. at få ødelagt menneskesmuglernes branche og at styrke bidrag til Frontex og til EASO etc.

Til Holger K. Nielsen sagde ministeren, at det ikke kom til at ske, at mødet blev lukket, så hun kunne fortælle noget om landenes forhandlingspositioner. Man skulle nå frem til en konsensus på området, og det ville komme til at tage tid. Det var ikke et spørgsmål om, at der bare skulle være et flertal, og der ville være ret stor lukkethed om forhandlingspositionerne fra de enkelte lande.

Johanne Schmidt-Nielsen spurgte, hvordan fordøren skulle se ud.

Rasmus Nordqvist spurgte, hvad man ville gøre indtil den dag, hvor ministerens ønske om, at der ikke kom asylansøgere med beskyttelsesbehov til Europa, blev opfyldt. Der kom konstant personer med beskyttelsesbehov i henhold til de konventioner, som EU har skrevet under på, så hvordan kunne man være solidarisk med de lande, de ankom til?

Holger K. Nielsen forstod ikke, hvorfor ministeren ikke kunne beskrive forhandlingssituationen. Det var ikke ualmindeligt, at man havde gjort det i fuld åbenhed i udvalget. Hvis ministeren mente, at det gav problemer at beskrive den, kunne man lukke døren. Han var meget overrasket over, at ministeren nægtede at svare på spørgsmålet. Det var en normal del af udvalgets arbejde at kende de andre landes positioner, for det spillede ind i forhold til den danske regerings position og forhandlingsstrategi. Flere af ministerens svar var i øvrigt ufuldstændige, og han var overrasket over, at svaret på et konkret spørgsmål var, at der var uenighed. Han var ikke sikker på, at ministeren og han var så uenige om alt, for han forestillede sig da heller ikke, at man bare skulle åbne sluserne fuldstændigt, men ønskede også en mere effektiv kontrol og mere hjælp til nærområderne. Det måtte være muligt for ministeren at forholde sig til, hvordan man fik etableret modtagecentre med asylbehandling syd for Middelhavet, uden at der samtidig var en fælles europæisk flygtningepolitik.

Den fungerende formand sagde, at der ikke skulle herske tvivl om, at omfordelingsmekanismen var en gordisk knude. Kunne ministeren i en situation, hvor Danmark stod på side-linjen, finde på at foreslå, at man opgav omfordelingsmekanismen, og lod de mennesker, der ventede i Grækenland og Italien, vente, indtil de kunne returneres til deres hjemland og komme i sikkerhed der? Så skulle man ikke diskutere, hvordan de enkelte lande skulle modtage. En masse mennesker skulle placeres rundt omkring, men der var dybest set ingen lande, der klappede i hænderne over at skulle modtage dem.

Udlændinge- og integrationsministeren svarede Johanne Schmidt-Nielsen, at mulige skilte på fordøren kunne være kvoteflygtninge eller erhvervsordninger. Med det sidste mente ministeren mennesker, der kom til Danmark for at arbejde, dvs. helt regulær indvandring, som man har styr på. Det kunne også være familiesammenføringer i henhold til gældende regler.

Ministeren sagde til Rasmus Nordqvist, at hun ikke så for sig, at man skulle til at omfordele migranter. Det ville være spild af tid. Man kunne ikke identificere dem, der skulle have asyl i Europa, bare ved at se på dem. Det var det, hele asylbehandlingen gik ud på. Derfor så hun ikke anden vej end at opprioritere arbejdet med at få styr på de ydre grænser.

Ministeren mente ikke, at det var så bemærkelsesværdigt igen, at hun ikke ville fortælle om landepositionerne. Det kunne man finde mange lignende eksempler på. Hun havde dog sagt, at der var betydelig skepsis fra en række østeuropæiske lande, og kunne tilføje, at Finland vist også offentligt havde udtrykt en vis skepsis. Det var der også sydeuropæiske lande, der havde, så det var altså ikke helt ukendt, at der var skepsis. Ministeren sagde til Kenneth Kristensen Berth, at hun ikke umiddelbart kunne forestille sig at fremsætte et forslag om at opgive omfordeling, så migranter kunne blive siddende i lejre, indtil de kunne sendes hjem igen.

Johanne Schmidt-Nielsen sagde, at det forhåbentlig var en misforståelse, at ministeren sagde, at fordøren kunne handle om arbejdstilladelser. Hun gik ikke ud fra, at flygtninge skulle sorteres på baggrund af deres arbejdsevne. Ministeren talte om kvoteflygtninge: Havde regeringen taget initiativer til at udbygge FN's kvoteflygtningesystem, og var det regeringens politik, at FN's kvoteflygtningesystem skulle udbygges? Hende bekendt havde regeringen foretaget sig en ting nemlig at suspendere Danmarks tilslutning til FN's kvoteflygtningesystem, så man p.t. modtog nul flygtninge. Hende bekendt var Danmark i øvrigt det eneste land, der havde valgt den reaktion.

Rasmus Nordqvist sagde, at når man talte om asylansøgere, måtte man komme ind på, hvad der var de mest effektive og solidariske måder. Hvad var svaret på det? Kunne det være, at man lavede en fælles asylbehandling og på den måde omfordelte? Eller ønskede man bare at opretholde, at ansvaret ligger hos det første land, de kommer til?

Søren Søndergaard var forbløffet over at høre ministeren sige, at det ikke ville komme til at ske, at mødet blev lukket, så udvalget kunne få oplyst landepositionerne. Hvad er grunden til, at man i alle samlenotater havde et punkt, der hed generelle forventninger til andre landes holdninger? I de 25 år han havde haft med Europaudvalget at gøre havde han aldrig set, at der under det punkt stod: "Det kommer ikke til at blive oplyst." I det eksisterende samlenotat stod der: "Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til punktet." Var det forklaringen? Eller var forklaringen, at det ikke kom til at ske? Sad ministeren bare og fandt på noget? Man måtte have en afklaring i forhold til de samlenotater, som udvalget fik: Var de fyldt med fup og fidus, fordi det var holdningen i ministeriet, at man kunne skrive hvad som helst, for det kom ikke til at ske?

Den fungerede formand henlede opmærksomheden på ordet offentlige, og sagde, at hvis mødet skulle lukkes, forudsatte det, at begge parter var enige om det. Han hørte ikke ministeren være enig lige nu.

Udlændinge- og integrationsministeren syntes, at man skulle aftale, at hun efter mødet i Bruxelles sendte en fortrolig besvarelse på, hvad man kunne sige om landendes positioner. Men at lukke dagens møde kom ikke til at ske. Til Johanne Schmidt-Nielsen sagde hun, at hun troede, at de tidligere var blevet enige om, at når man brugte ordet kvoteflygtninge, talte man om genbosætning fra FN-systemet. Man kunne også bare bruge ordet genbosætning. Hun afviste, at regeringen skulle have ændret holdning i forhold til FN-kvoteflygtninge, som der var midlertidigt lukket for. Danmark havde taget sin andel – især i 2015 – og at var det korrekt, at Danmark var det eneste land, der havde lukket midlertidigt.

Om solidaritet og asylansøgere sagde ministeren til Rasmus Nordqvist, at hvis man spurgte UNHCR, ville de sige, at der var fokus på hurtig sagsbehandling og hurtig udsendelse af dem, der ikke retmæssigt opholder sig i Europa. Det måtte også være hendes svar, ligesom man også skulle styrke EASO. Danmark sendte hele tiden folk afsted for at bidrage til arbejdet.

Johanne Schmidt-Nielsen gentog sit spørgsmål om, hvorvidt man sorterede på baggrund af arbejdsevne. Havde regeringen taget initiativer i forhold til at udvikle et EU-kvoteflygtningesystem med henblik på genbosættelse?

Udlændinge- og integrationsministeren forholdt sig til spørgsmålet om, hvad der skulle stå på EU's hoveddør. Der kunne jo så stå kvoteflygtninge/genbosætning. Eller der kunne stå arbejdsindvandring og familiesammenføring. Johanne Schmidt-Nielsen var udmærket klar over, at det ikke havde noget med flygtninge at gøre. Danmark deltog i debatten om et nyt system, og man var stadig der, hvor der ikke var taget nogle beslutninger om, hvordan det ville komme til at se ud. Alle forslag var kastet op i luften.

Johanne Schmidt-Nielsen spurgte, hvad den danske position var i diskussionen om et EU-kvoteflygtningesystem. Støttede regeringen etableringen af et sådant system?

Udlændinge- og integrationsministeren svarede, at man stadig befandt sig i en tidlig fase, og at der var store forskelle på, hvordan landene så på det. Man diskuterede med ligesindede lande, og der var ikke noget skitseforslag fra EU's side.

3. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

4. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Mødet sluttede kl. 13.17